

Klasyfikacja
Zajść dzieci chorych
według stopnia potrzebnego wysiłku.

Donnewsky.

Objaśnienie do tablic

Tablice tu podane mają na celu próbę skłasyfikowanie zajęć dzieci chorych według stopnia wysiłku, potrzebnego do wykonania tych czynności.

Podział na podane tu stopnia jest bardzo ogólnikowy i nie może nigdy zastąpić indywidualnych zleceń lekarskich, dotyczących poszczególnych chorych w poszczególnych fazach ich choroby. Tu podano tylko schematycznie pewne typy zleceń lekarskich ogólnikowo charakteryzujących potrzeby dzieci chorych według stopnia ich schorzenia. Naturalnie, nie poruszam tu całego skomplikowania zagadnienia /jakość choroby, jej siła, zewnętrzne warunki/ niemniej wydaje się praktycznie użyteczne zdanie sobie sprawy z hierarchii tych zajęć z punktu widzenia wymaganego przez nie wysiłku.

Należy tu jeszcze podnieść sprawę podziału zajęć na te, które wymagają wysiłku raczej psychicznego i na te, w których raczej przeważa wysiłek fizyczny. Naturalnie fizycznie teoretycznie to rozróżnienie nie wytrzymuje krytyki, ale praktycznie zwłaszcza w stosunku do dzieci chorych ma ono duże znaczenie, ponieważ często spotykamy się ze zleceniami lekarskimi, w których ten punkt widzenia ma swą leczniczą wagę. Np. przy ~~jak~~ zajęciach dziecka ciężiej chorego na serce na tle goścącym mamy wyraźne zlecenie maksymalnego unikania wysiłku fizycznego a jednocześnie dostarczenie im wysiłku psychicznego, który by spełniał swe zadania terapeutyczne /samopoczucie, zajęcie myśli, znormalizowane życie, kompensacje braku ruchu i t.d./.

W tablicach I i II, które rozpatrują zajęcia dzieci ciężko chorych, podziału powyższego nie uwzględniam, ponieważ jest jasne, że dla takiego dziecka każdy wysiłek psychiczny jest wyraźnie jednocześnie wysiłkiem fizycznym i odwrotnie.

U dzieci mniej chorych, których czynności oparte są - im bardziej zbliżają się do normy zdrowia, tym więcej - na szeregu zmechanizowanych ruchów i opartych o nie sprawnościach podział na wysiłek raczej psychiczny i raczej fizyczny ma swoją rację bytu i, jak mówiłam, swe uzasadnienie życiowe

I stopień

wysiłek najmniejszy

Zabawy i zajęcia dzieci ciężko chorych

Zlecenie lekarskie /ogólno/ odnoszące się do czynności dzieci ciężko chorych:

dopuszczalne to czynności, które nie są podsuwane ^{dziecku chorującemu} ~~mu~~, ale które samo zapotrzebuje; konieczny zupełny /minimalny/ brak wysiłku, raczej swobodna odbiorczość, dyskretnie działających bodźców, które można przyjąć lub nie zauważać, a więc wysiłek uwagi minimalny, raczej uwaga mimowolna o łatwo zjawiającej się dowolności jej zanikaniu, - związane z przedmiotami prostymi, dość dużymi, wyraźnymi. Własna aktywność /palce, ręce/ nie wskazana

Określenie lekarskie, w jakich jednostkach chorobowych lub ich natężeniu można stosować tego typu zajęcia

i zabawy odpowiadające warunkom określonym przez powyższe zlecenie.

Sten silnego natężenia różnych chorób, jak gruźlica płuc, gościec, choroby narządów wewnętrznych, ostre przewlekłe schorzenie serca, choroby zakaźne i t.d. oraz stosunkowo łagodniejszy /tylko łagodniejszy/ takich chorób jak zapalenie opon mózgowych i mózgu. Konieczne każdorazowe pozwolenie lekarza. W tym stopniu daje się dziecku zajęcia na bardzo wyraźne jego własne zapotrzebowanie. Nigdy wolno go namawiać na te zajęcia

Zajęcia i zabawy odpowiadające powyższemu warunkom

dla dzieci młodszych

Przeglądanie się balonikiem barwnym zawieszonym dość daleko /nie przed twarzą/, wprost oczu

" " innym barwnym chwycającym się przedmiotem zawieszonym jak wyżej.

" " kwiatem ustawionym w polu widzenia chorego

" " różnym zawieszonym na drucie lub stojącym przedmiotem, zwłaszcza zabawką ruchomą, puszczoną w lekki ruch przez potrącanie przez kogoś z boku /typu kiwającego się ptaka/; uwaga: ruch musi być ciągły jednostajny, miarowy, szaby.

Potrzymanie w rękę dużej jednej /najwyżej dwóch/ zabawki /dla dziewczynek i małych chłopczyków najlepiej lalek/ wyraźnej w kształcie i kolorze, miłej w wyglądzie dotyku; pożądana również -łatwo w kształcie, miła w wyglądzie, znane zwierzątko. Uwaga: lalki i zwierzęta dziecka ciężko chorego powinny mu być oddane na własność; nie- jest dobre częste zmienianie pożyczanych mu zabawek. Jedna, dwie na raz /nie więcej/.

Przeglądanie dużych albumów /na bardzo wyraźne zapotrzebowanie/ z dużymi, prostymi barwnymi ilustracjami.

dla dzieci starszych i młodzieży

Przeglądanie się żadnym, miłym dla oka przedmiotem i roślinom /kwiaty/

Przeglądanie /na b.wyraźne żądanie/ albumów z ilustracjami /dużymi, wyraźnymi/

Manipulowanie /na b.wyraźne żądanie/ łatwymi pod względem technicznym "pudełkami szczęściowymi" /pacierki wpadające w odpowiednią dziurkę na obrazku pod szkiełkiem/.

Zabawy i zajęcia dzieci ciężko chorych
/wyciątek minimalny /

Eleonnie lekarskie /ogólne/ odnoszące się do esymności dziecka ciężko chorych

ten samo co w stosunku do dzieci ciężko chorych /patrz tablicę I/, raczej swobodna odbiorczosć dyskretnie działających bodźców, które można przyjmować lub nie zauważać ; jeśli /na każdorazowe pozwolenie lekarza/ dopuszczalna jest własna aktywność, to tylko niesmaczne ruchy ręką /bez nacisku palców/- ruchy tylko dłońmi bez podniesienia ręki /ruchy kłosem ręki/

Określenie lekarza, w jakich jednostkach chorobowych lub ich natężeniu stosować

Te same schorzenia i te same zastrzeżenia /co do każdorazowego pozwolenia lekarza i co do własnego zapotrzebowania dziecka/ - jak w tabl. I, z tą różnicą, że stan chorobowy nigdy nieleży,
W chorobach chirurgicznych w samych początkach zachorowania, w stanach ostrego bólu

Zajęcia i zabawy odpowiadające powyższym warunkom

dla dzieci młodszych

dla dzieci starszych i młodzieży

uwaga: prócz podanych w tablicy I-jej:

Odpowiednie ob-
myślone wyłączone
umieszczenie tych
przedmiotów

Przebijanie /branie w palec w pudelku/ przy-
glądanie się muszelkom lub innym drobnym przed-
miotom
Nawlekanie dużych drewnianych paciorków koloro-
wych
Wykładanie prostych barwnych kulkowych
i tafelkowych
Słuchanie krótkiego opowiadania mało emocjonujące-
go /najlepiej snanego/ z powtórzeniem
"łatwej" mucednej snanej melodii /na supólnie
specjalne zapotrzebowanie/
Zabawa: pociąganie sznurka od "pajaca" zawiesz-
nego na wysokości ręki
Manipulowanie przedmiotami w "worku szczęścia"
/kieszki lopicj/
Zabawa: przyglądanie się obrazkom "magicznym"/
/np. podwójne obrazki-widzi się rzeczy
różne zależnie od koloru szybki/ i wogóle
pokazywanym "estuetkom" /tańczące laleczki
z żelatyny i t.d./
Bauki mydlane puszczane przez korec
Kalkomanie robione przez korec /duże, wyraźne
proste/

Przeoglądanie ilustracji w piśmie ilustrowanych
/tygodniki i t.p./
" ilustracji w książkach/uważać, żeby nie
były czytane/
Nawlekanie paciorków
Patronie w "lunetkę"/z kolorowymi szklannymi
gwiazdami/ -uwaga: samemu
lunetkę wymaga podniesienia ręki i wogóle pewnego
wyciągnięcia; na tym stopniu trzeba by ktoś inny lu-
netkę nastawiał.
Słuchanie łatwego, pogodnego, nie emocjonującego,
krótkiego opowiadania lub bajki.
Czasem - przy specjalnie nadających się warunkach
/właściwym porozumieniu z lekarzem: słuchanie
dyskretnej, nietrudnej muzyki, najlepiej piosenki
niegłośno śpiewanej, najlepiej snanej.
Czasem - na specjalne zapotrzebowanie i właściwym
porozumieniu z lekarzem, słuchanie czytanych
ulubionych a przynajmniej smyżych urywków piosenki
czytawczy, krótkich bajek.

Zabawy i zajęcia dzieci dość ciężko chorych

Szcenenia lekarskie /ogólne/ odnoszące się do czynności dzieci dość ciężko chorych:

dopuszczalny tylko mały wysiłek fizyczny i psychiczny: psychiczny ograniczający się do reprodukowania rzeczy znanych, fizyczny - ograniczający się do nieznacznych ruchów rąk, przeważnie z minimalnym /i jakościowo słabym i ilościowo rzadkim/ ich podnoszeniem; ruchy palców bez naciskania.

Zasadniczo- na własne zapotrzebowanie dziecka, ale dopuszczalne delikatne podsuniecie zajęcia, jeżeli samopoczucie dziecka tego wymaga.

Określenie lekarza ,w jakich schorzeniach można stosować zajęcia i zabawy odpowiadające warunkom określonym przez powyższe szcenenie.

Jak na tabl. I i II - tylko w nieco lżejszym stanie choroby /zwłaszcza w przewlekłych/
Zwłaszcza przy przewlekłych dość ostrych stanach gruźlicy wszelkich typów, gościec wraz z zaatakowaniem serca Heine-Medina, zapalenie płuc, /nie w natężeniu/, choroby przewodów pokarmowych /stany przewlekłe/, wszelkie porażenia nerwów /dostępne dla czynników/, choroby zakaźne i wogóle gorączkowe /przy niezbyt dużej gorączce/
Rekonwalescencja dość daleko posunięta z zapalenia mózgu i opon mózgowych.

Zajęcia i zabawy odpowiadające powyższym warunkom dla dzieci

dla dzieci młodszych

dla dzieci starszych

/przez podanych w tablicach poprzednich/

przewaga funkcji		przewaga funkcji	
psychicznych	fizycznych	psychicznych	fizycznych
Układani wszelkich typów Segregowanie nasion, liści, kamyków, obrasków według narzucającego się lub podanego porządku czy kolégności /np. od dzielnie przedmioty, rośliny, zwierzęta i t.p./ Zabawa materiałem do gier dydaktycznych tytu domina lub zakładanie identycznych lub z pewnymi prostymi odmienami, obrasków; <u>uwaga: nie traktować na jako gra towarzyska</u> Zabawa materiałem do gier dydaktycznych wymagającej pewnej nieznacznej pracy myśli, np. dobieranie wzorunków zwierząt wdz. tego, kto z kim lubi przebywać albo dobieranie roślin do naturalnego ich otoczenia.	Układanie "jajek", "bab" piramidek według narzucającego się porządku/np. według wielkości/ Ubieranie gotowych żalek papierowych, Sklejenie żalcuszek papierowych Nanizywanie żalcuchów np. ze słomki i bibułki Bańki mydlane Zabawy zabawkami, które wydają dźwięk przy potrząsaniu /kołatką, dzwonczek/ Wprawianie w ruch zabawek pociąganych za sznurek /zawieszonych niedaleko/ a/systemu bloczków /np. postać wspinająca się po sznurze/ b/systemu "Miś i kowal" / 2kijki równoległe/ c/systemu /np. "pastereczka i gaski" Zabawa małymi instrumentami nakręcanymi /pozytywka/, korbkowymi /rodzaj katarynki/, pałeczkowymi /cymbałki/	Układanki -żamigłówki typu " " " " Składanie napisów na drukarence /odciska ktoś inny/ "lunetka" /gwiadzy z kwadratów szkła/ Segregowanie znaczków lub obrasków do albumów wklejanie znaczków lub obrasków proste składanie z papieru według wzorów Kalkomanie Gry stolikowe typu i typu kostkowego /jeśli sam se sobą gra/ Zwijanie bandażu /razem/ proste prace pomocnicze- zwłaszcza z zakresu porządkowań koło siebie proste hodowle /kwiaty doniczkowe, warandowe, akwarium - w specjalnie korzystnych warunkach/ Zabawa paciurkami " szeptami małych zabaweczek bańki mydlane bierki /w niektórych wyedkach/	x/Uwaga: podział zajęć o przewadze funkcji fizycznych czy psychicznych jest teoretycznie nie do utrzymania, psychicznie ma on duże znaczenie, jeśli chodzi o dziecko chore, bo np. dziecko, chore na serce na tle gościecowym może wykonywać wysiłek psychiczny, ale fizycznego musi unikać. W tablicach I i II gdy chodzi o dziecko bardzo ciężko chore podział na zajęcia o przewadze fizycznego czy psychicznego wysiłku, nie uwzględniano, naturalnie.

Zabawy i zajęcia dzieci leżą chorych /leżących/

Zlecenie lekarskie /całkowite/ odnoszące się do czynności dzieci leżących chorych /tu wyodrębnionej grupy/.

Wysiłek psychiczny dozwolony, może to być wysiłek wymagający już postawy twórczej.

Wysiłek fizyczny: dozwolony nacisk palcami oraz nie intensywne podnoszenie rąk, ruchy całego ciała nie- znaczne, głównie dopuszczalny wysiłek rąk przy pozycji siedzącej /w łóżku/-dopuszczalnej, dla nie wymaganej z punktu widzenia potrzeb zabawy czy pracy; pozycja siedząca przy tym nie długotrwała. Konieczność pozostawania pod stałą kontrolą stopnie zmęczenia wykluczone wszelkie współzawodnictwo i wogóle terminowość wyko- nania.

Określenie lekarza, w jakich schorzeniach można stosować zabawy i zajęcia odpowiadające warunkom określonym przez powyższe zlecenie

Schorzenia takie jak wymienione na tabl.IV, tylko jeszcze w mniejszym natężeniu /bez gorączki/.

Pozatym wszelka rekonwalescencja już dość posunięta, ale jeszcze przy konieczności pozostawania w łóżku pod ścisłą opieką pielęgniarską.

Porozumienie z lekarzem stałe, ale może nie być każdorazowe, z wyjątkiem stanów gorączkowych, w których potrzebne codzienne porozumienie, jeśli wogóle ten typ zajęć /stopień wysiłku/ jest tu dostępny.

Zabawy i zajęcia odpowiadające powyższemu warunkom

dla dzieci młodszych

dla dzieci starszych

przewaga funkcji

przewaga funkcji

psychicznych

fizycznych

psychicznych

fizycznych

uwaga: prócz wymienionych na tablicach porzecznych

Oglądanie obrazków /bez spec- jalnie rygorystycznego doboru co do ich wartości/
Czytanie lub słuchanie czyta- nia krótkich i łatwych ksią- żecek z ilustracjami /poziom poniżej normy na dany wiek/
Przeglądanie się obrazem opi- diaskopu /krótka/
Słuchanie piosenek /łatwych, żądnych, krótko/

rysowanie
malowanie
modelowanie
wycinanki
wydzieranki

roboty z nasion, jarzyn, pudełek, szpulok i in.
budowle z klocków
roboty pustych maszek
szycie prostych lalek
przygotowywanie przyborów na choinkę

najprostrze składowki z papieru /kapelusze, kółki/ i t.p.
wycinanie lalek i in. przed- miotów z arkuszy drukowanych
sklejanie i ubieranie lalek wyciętych, zabawa nimi.

już jako gry towarzyskie a nie tylko zabawa indywi- dualna /ze sobą/

przygotowywanie wódr własny

gra na instrumentach jak fujarka, organki, akordeonik, zabawa lalkami i zwierzętami razem z ich gospodarstwem, pojazdami, garde- robą i innymi fikcyjnymi zabawkami, bez specjalnego ograniczenia liczby tych za- bawek.

Czytanie łatwych i po- jednych książek z wyraź- nym drukiem /nieemero- mujących/

drukarenka

Wybieranie ze starych pism ilustracji pewnego typu /rys. na pewien temat/, wycinanie, tworzenie albumów czy innych zbiorów.

Przygotowywanie na i montowanie gazetki ściennej
rysowanie
modelowanie
malowanie
wycinanki
wydzieranki

roboty z nasion, jarzyn, pudełek itd. budowle z klocków i inno konstrukcyjne /"matador"/
robota przyborów na choinkę "generacji ściennych"
wycinanie z papieru, klejenie /malowanie/kopert pudełeczek, zabawek, maszek i trudniejszych arkuszy drukowanych
wyżoby z masy papierowej /kółki lalek, zwierząt i inne zabawki/
szycie z gażganek lalek, zwierząt i pacynki
wytwarzanie ról, skwizytów teatralnych
dzycie użytkowe dla siebie i innych, cerowanie haftowanie, męszkowanie i t.d.
przygotow. własnych wzorów do haftu
robota ze sznurka /paski, torobki, pantofole/
dziewiarstwo /rob. na drutach, szydełkiem/
kerenkarstwo klockowe, szydełkowe i in.
tkactwo na małych warsztatkach
wyroby ze skóry, sitowia,

presto-typu skomianek zabaw.
artytyczne /k. pelusze, koszycki, pantofole/

wytwarzanie przedmiotów nietykanych
wyroby strugane z miękkiego drzewa lub kory /już z miękkiego drutu /lichtarze, zabawki itd

już jako / gry typu gry towa- / kostkowego rzykie / / warcabów szachów

Zabawa "postaciami fotogenicznymi"/ruchome części, poruszone przez naciskanie spodu podstawki/

i wogóle zabawkami wymagającymi pomysło- woci "Zabawkami - kompletami /drobne zabawki w zespołach- np. dm. lalek, straż ogniowa, ośrodek zoologiczny/

"bierki"
"pchełki"

patefon /słuchanie/
gra na organkach, akordeonie /ślicie cymbałkach

ostrożnie wprowadzenie w zajęcia lekcyjne /indywidualne lekcje, w sprzyjających warunkach w zespołach /ale jeszcze nie klasy szkolne/

V stopień wysiłku

Zabawy i zajęcia dzieci lekko chorych /stan czynny i rekonwalescencja/
/chodzących i pół-łóżących/ lub ciężej - chirurgicznie.

Zlecenie lekarskie /ogólne/ odnoszące się do dzieci lekko chorych /prócz - leżących i chodzących/

dozwolony pewien mniejszy lub większy /indywidualnie określa lekarz/ wysiłek psychiczny i fizyczny przy stałym umiarkowanym dozowaniu go, opartym na ścisłej obserwacji objawów zmęczenia.

W razie stałych objawów niechęci do zajęć - po dokładnym zorientowaniu się, że podłoże tej niechęci nie wynika ze stanu zdrowia /orzeczenie lekarskie/-pożądana jest namowa i umiędznająca zachęta /dla wciągnięcia w normalny rytm zajętego życia/ wraz z rozpatrzeniem, czy warunki są sprzyjające, unikanie w tym stanie zdrowia pozostawiania dziecka w bezczynności. Prócz zajęć dozwolonych do których dzieci zachęcamy, dzieci w tym stanie zdrowia lub z tymi schorzeniami muszą mieć niewiele ale pewną liczbę stałych obowiązków do spełnienia

Określenie lekarza w jakich schorzeniach można stosować za awy i zajęcia odpowiadające powyższemu warunkom

Wszystkie choroby wewnętrzne w lekkim nasileniu /bezgorączkowym/ i w rekonwalescencjach. Szczególnie nadają się w chorobach chirurgicznych /żółtaczka i t.d./ oraz w gruźlicy kostno-stawowej - tu nawet w stanach nieco cięższych, tylko stosowane z wielką ostrożnością nie tyle w kierunku przesunięcia psychicznego ile dostosowań starannie i racjonalnie do stanu fizycznego /unieruchomienia odpowied. części/ i t.d.

Zabawy i zajęcia odpowiadające powyższemu warunkom

dla dzieci mniejszych		dla dzieci większych i młodzieży	
czynności z przewagą funkcji psychicznych	fizycznych	psychicznych	fizycznych
<p>Kino /b.krótko, b.prosty nie emocjonujący dla ciekawy film, b.sądki/</p> <p>Radio - audycje dziecięce</p> <p>Teatr kukielkowy /warunki jak wyżej kino/</p> <p>Opowiadania cykliczne /z dnia na dzień nie emocjonujące ale b.ciekawo, interesujące/</p> <p>Zabawy fikcyjne zmiany miejsca gry towarzyskie</p>	<p>uwaga: <u>prócz</u> wymienionych uwzględnić:</p> <p>Zabawy w piaskownicy/na dworze, weranda lub lokalu/</p> <p>Zabawy z zabawkami ruchomymi "dalekobieżnymi" /kolejka nakręcana, samolociki fruujące nakręcane i t.d./</p> <p>Zabawy z zabawkami ciąganymi, pchanymi i in. wymagającymi chodzenia</p> <p>Zabawy konstrukcyjne wymagające dużej przestrzeni /większe budowle/</p> <p>"w role", wymagające</p> <p>" " "</p> <p>" " "</p>	<p>Kino /krótko, prosty nie emocjonujący ale ciekawy film, sądki/</p> <p>Radio /audycje tylko odpowiednio do wieku</p> <p>Teatr kukielkowy /warunki jak wyżej kino/</p> <p>Czytanie książek na poziomie swego wieku</p> <p>Hodowla; wogóle obserwacja przyrodnicza bardziej metodyczna</p> <p>Inne obserwacje przyrodnicze /waga, mikroskop, sekcje/</p> <p>Wykonywanie pomocy szkolnych /bryły z kartonu i t.d./</p> <p>Reperacje i dopieszczanie gier</p> <p>Zabawy w przebieranie /kostiumy własnej roboty lub gotowe/</p> <p>Teatr samorodny</p> <p>" kukielkowy /własny montaż/ własne wykonanie lub gotowych lalek i dekoracji własne układanie scenariusza.</p> <p>Teatr cieni</p> <p>widowisko maskowe /jako rodzaj grupy teatralnej/-własny montaż, własnymi maskami</p> <p>Pomoc w gospodarskich zajęciach</p> <p>" w administracyjnych "</p> <p>/np.prac kartotekach szpitalnych, porządkowanie dokumentów i t.d./</p> <p>Obciążenie siebie w zakresie dostępnym indywidualnie jako <u>stały obowiązek</u></p>	<p>Roboty laubzące /jeśli indywidualnie pozwolenie; dla gruźlicy płuc wykluczone/</p> <p>Roboty intelektualne /prosto/- indywidualnie pozwolenie</p> <p>Roboty koszykarskie miękka wikliną lub twardą wiklinową</p> <p>Roboty z metalu /świeczniki, pudełka i t.d./ zwłaszcza z miękkiego drutu</p>

Zajęcia lekcyjne - pożądana szkolne

Dr. J. S. Sorenson

Labary i rypin D. p. p. u. l. h.
ry. S. p. i. n. m. b. i. n. e. g. o. w. m.
by i t h u

5 talis